

ЛІТЕРАТУРА

1. Задорожна І. П. Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англомовною комунікативною компетенцією: дис. ... доктора пед. наук : 13.00.02 / Київ. нац лінгв. ун-т. Київ, 2012. 770 с.
2. Aitchison J. Words in the Mind. An introduction to the Mental Lexicon. Oxford: T.J. Press Ltd, 1990. 229 p.
3. Greene R. L. Repetition and Spacing Effects. Learning and memory: a comprehensive reference; ed. by H.L. Roediger. Vol. 2: Cognitive psychology of memory. Oxford : Elsevier, 2008. P. 65-78.

Вігрова О. В.

група МАМ-2 (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – доктор пед. наук, професор Задорожна І. П.

ФОРМУВАННЯ В СТУДЕНТІВ ЛІНГВІСТИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НАВЧАЛЬНО-СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ

Навчально-стратегічна компетентність – доволі сучасний феномен у методичній науці. Його сучасність не зменшує його вагомості, яка визначається необхідністю володіння навчальною та стратегічною компетентностями. Під навчальною компетентністю розуміємо здатність і готовність особистості до усвідомленого та ефективного самостійного управління навчальною діяльністю від постановки цілей до самоконтролю та самооцінки результатів [1, с. 36; 2, с. 88]. У свою чергу, стратегічна компетентність - це здатність компенсувати під час спілкування недостатність знання мови, нестачу мовленнєвого і соціального досвіду спілкування іноземною мовою [1, с. 36; 2, с. 88]. На основі вищезазначених визначень та результатів дослідження Ю. П. Гудими [1] навчально-стратегічну компетентність в говорінні розуміємо як здатність студента, який вивчає іноземну мову, усвідомлено, ефективно та самостійно вивчати мову та управляти процесом іншомовного спілкування, а також здатності мовця компенсувати в ході розмови недостатність знань, навичок та вмій, а також нестачу мовленнєвого досвіду.

Більшість зарубіжних науковців не розглядають стратегічну компетентність як компонент навчально-стратегічної. Такий підхід більше притаманний вітчизняним ученим.

Розглянемо детальніше стратегії, якими потрібно оволодіти студентам для успішного усного спілкування англійською мовою. Серед таких стратегій услід за І. П. Задорожною [2] та Ю. П. Гудиною [1] виділяємо:

Прямі стратегії:

- стратегії запам'ятовування, такі як: використання ключових слів, відтворення слів про себе, багаторазове перепитування слів і фраз, асоціації з рідною мовою тощо;
- когнітивні стратегії, наприклад: зіставний аналіз та порівняння з рідною мовою, підготовка можливих реплік для діалогу, використання клішованих фраз, контрольне перепитування, заміна окремих слів або фраз у процесі розмови та інші.

Непрямі стратегії:

- соціальні стратегії, такі як звернення за допомогою чи роз'ясненням, запитування з метою уточнення чи підтвердження інформації, кооперування з носіями мови чи більш досвідченими студентами, спілкування через Інтернет тощо;
- афективні стратегії, наприклад: зниження тривожності за допомогою самонавіювання та медитації, перегляд фільмів іноземною мовою, що вивчається, створення позитивних установок, подолання страху зробити помилку під час спілкування, самозаохочення, ведення щоденника вивчення іноземної мови;

- метакогнітивні стратегії: визначення конкретної мети спілкування, прогнозування (планування) перебігу розмови та послідовності викладу своїх думок, використання в разі потреби словників та різного виду довідкового матеріалу, ведення словника для запису нових слів, кліше у ДМ, самооцінка результатів, ведення статистики своїх помилок та визначення шляхів їх виправлення;

- стратегії саморегулювання (здатність керування власними емоціями);

Комунікативні стратегії:

- компенсаторні стратегії: пристосування висловлювання до своїх можливостей, використання синонімів, опис понять, повтор чи перефразування репліки, заміна забутого слова аналогом з рідної чи іншої іноземної мови, використання міміки, жестів, малюнків чи схем, використання слів-заповнювачів пауз, повтор-перепитування запитання чи останньої репліки, повністю чи часткове ухиляння від комунікації, використання словників чи довідників [1; 2].

Зазначимо, що формування навчально-стратегічної компетентності в говорінні передбачає використання низки засобів, серед яких чільне місце займають пам'ятки.

У методиці виокремлюють за характером змісту такі види пам'яток: 1) пам'ятка-алгоритм – подається строго фіксована послідовність виконання операцій; 2) пам'ятка-інструкція – пропонується певна / бажана послідовність операцій, але користувачеві дається можливість самостійно змінити цю послідовність або згорнути деякі операції; 3) пам'ятка-порада – рекомендує можливі способи виконання дій, залишаючи користувачеві право вибору найоптимальнішого для неї способу виконання дії; 4) пам'ятка-показ – має на меті дати приклад виконання завдання; 5) пам'ятка-стимул – стимулює активність через розкриті перспективи дій [1, с. 83]. Вагаємо, що в процесі формування навчально-стратегічної компетентності доцільно використовувати усі перелічені види пам'яток залежно від цілей навчання.

Таким чином, навчально-стратегічна компетентність є важливим компонентом іншомовної комунікативної компетентності і є однією з умов ефективного іншомовного спілкування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гудима Ю. П. Формування у майбутніх учителів англійської мови навчально-стратегічної компетентності в діалогічному мовленні: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Київ. нац. лінгв. ун-т. Київ, 2018. 236 с.

2. Задорожна І. П. Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англійською комунікативною компетенцією: дис. ... доктора пед. наук : 13.00.02 / Київ. нац. лінгв. ун-т. Київ, 2012. 770 с.

Григорішак О. В.

група МАМ-2 (Тернопільський національний

педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)

Науковий керівник – доктор пед. наук, професор Задорожна І. П.

ПРОБЛЕМНО ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЛІНГВІСТИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДИСКУСІЇ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

У методиці навчання іноземних мов дискусія розглядається як обговорення певної проблеми шляхом обміну думками при співпаданні чи розходженні позицій, точок зору [1, с. 92].